

การประเมินครรภ์เสี่ยงเพื่อ เช็กว่าคลอดก่อนกำหนด

- การตรวจภายในโดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของปากมดลูก ความกว้าง ระยะห่าง ขนาดตัวและตำแหน่งทารกในครรภ์ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการคลอดก่อนกำหนด
- ตรวจอัลตราซาวด์เพื่อวัดความยาวและดูรูปร่างของปากมดลูกในการประเมินภาวะครรภ์เสี่ยงและโอกาสคลอดก่อนกำหนด
- เจาะตรวจน้ำคร่ำ (Amniocentesis) เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของทารกและภาวะติดเชื้อต่างๆ

อันตรายของทารกที่คลอดก่อนกำหนด

ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติ และส่งผลกระทบต่อระบบร่างกาย ดังนี้

- **ปอด** พบปัญหาเรื่องการขาดสารลดแรงตึงผิว (Surfactant) ได้ในทารกคลอดก่อนกำหนด สารลดแรงตึงผิวมีหน้าที่ทำให้ถุงลมไม่แฟบ เด็กที่คลอดก่อนกำหนดสารลดแรงตึงผิวจะยังทำงานได้ไม่เต็มที่ ทำให้ถุงลมแฟบ ทารกที่คลอดก่อนกำหนดจะต้องใช้แรงในการหายใจค่อนข้างมาก เพื่อไปเปิดถุงลมของเขา ทำให้เกิดอาการเหนื่อย ทารกจะมีอาการหายใจหอบและอาจต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ

- **หัวใจ** อาจมีปัญหาจากการที่เส้นเลือดที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นเลือดแดงใหญ่ที่ออกจากหัวใจเพื่อไปเลี้ยงร่างกายกับเส้นเลือดที่ไปสู่ปอดยังเปิดอยู่ (PDA) จะทำให้มีเลือดผ่านไปสู่ปอดมาก เป็นผลทำให้ทารกหายใจหอบและอาจเกิดภาวะหัวใจวายได้

- **สมอง** เนื่องจากเส้นเลือดในสมองของทารกแรกคลอดค่อนข้างเปราะบาง โดยเฉพาะเด็กที่มีน้ำหนักตัวน้อยกว่า ๑,๕๐๐ กรัม มีความเสี่ยงที่จะมีเลือดออกในสมองได้ เนื่องจากเส้นเลือดเปราะแตกง่าย

- **ลำไส้** เนื่องจากลำไส้ของเด็กยังบอบบาง การย่อยและการดูดซึมอาหารยังไม่ดีนัก ทำให้ต้องให้นมทีละน้อยๆ และอาจต้องให้สารอาหารทางหลอดเลือดดำร่วมด้วย แต่คุณแม่อาจเข้ามาจับบทบาทช่วยได้ในเรื่องของนมแม่ เพราะข้อดีของนมแม่คือย่อยง่ายและมีภูมิคุ้มกันค่อนข้างมาก ซึ่งจะช่วยระบบย่อยของลูกให้ดีขึ้นได้

- **ดวงตา** จอประสาทตายังพัฒนาไม่สมบูรณ์ หลังเกิดอาจมีการพัฒนาของเส้นเลือดจอประสาทตาผิดปกติ ซึ่งถ้าเป็นรุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อการมองเห็นของทารกได้

- **หู** เสี่ยงที่จะมีความบกพร่องต่อการได้ยิน

- **การติดเชื้อ** ทารกที่คลอดก่อนกำหนดมักติดเชื้อได้ง่าย เนื่องจากระบบภูมิคุ้มกันยังทำงานได้ไม่เต็มที่

นอกจากนี้ในระยะยาวอาจจะมีผลกระทบต่อความบกพร่องทางปัญญา พฤติกรรม พัฒนาการทางด้านต่างๆ ได้ การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด กุมารแพทย์สาขาทารกแรกเกิดและปริกำเนิดจะให้การดูแลเบื้องต้นคือ ให้ข้อมูลพูดคุยรายละเอียดและคำแนะนำกับคุณพ่อคุณแม่ ติดตามอาการของทารกอย่างสม่ำเสมอ ควบคุมอุณหภูมิของร่างกายทารกให้เหมาะสม ดูแลรักษาทารกจนมีน้ำหนักตัวไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ กรัม จึงจะกลับบ้านได้ ทารกสามารถหายใจและรับประทานอาหารได้เอง เตรียมความพร้อมให้กับคุณพ่อคุณแม่ก่อนกลับไปบ้าน ที่สำคัญคือเรื่องพัฒนาการ เพราะเด็กที่คลอดก่อนกำหนดอาจมีความเสี่ยงเรื่องพัฒนาการช้ากว่าเด็กที่คลอดครบกำหนดทั่วไปได้ ต้องมีการตรวจเช็คเฝ้าติดตามอาการและนัดพบคุณหมอด้านพัฒนาการเด็ก เพื่อกระตุ้นพัฒนาการให้เขาใกล้เคียงกับเด็กปกติ

การวางแผนก่อนตั้งครรภ์และฝากครรภ์ในโรงพยาบาลที่มีหน่วยดูแลทารกแรกเกิดวิกฤตคือสิ่งสำคัญ เพราะทารกคลอดก่อนกำหนดจะได้รับการดูแลที่ถูกต้องเพื่อกลับไปใช้ชีวิตและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ที่สำคัญการใส่ใจดูแลครรภ์ระมัดระวังในการรับประทานอาหารและการทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงหมั่นสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้น ย่อมช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดภาวะคลอดก่อนกำหนดได้

สัญญาณเตือน "คลอด ก่อนกำหนด"

หากคุณแม่มีอาการเจ็บครรภ์สม่ำเสมอ ๔ ครั้ง
ภายใน ๒๐ นาที และมีมูกเลือดออกทางช่อง
คลอด ควรรีบมาโรงพยาบาล

วิธีป้องกันการคลอดก่อนกำหนด โดยทีมแพทย์

หากมาถึง รพ. เร็ว แพทย์สามารถให้ยาช่วยยับยั้ง
การคลอดไว้ก่อนได้ เช่น ฉีดยากระตุ้นการเจริญ
ของปอด การให้ยาช่วยยับยั้งการหดตัวของมดลูก
ทำให้ลูกสามารถอยู่ในครรภ์คุณแม่ไปเรื่อยๆ
จนครบกำหนดได้ เพราะ ๑ วันที่เด็กอยู่ในท้อง
ของแม่ ดีกว่าที่เขาจะออกมาเติบโตอยู่ข้างนอก
เพราะคลอดก่อนกำหนด ให้พัฒนาการทางการ
เจริญเติบโตของเด็กเป็นไปอย่างที่ไม่ควรจะเป็น
แต่หากเด็กคลอดก่อนกำหนด ออกมาเจอกับ
สิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมือนกับอยู่ในครรภ์แม่ โอกาส
แทรกซ้อนก็จะมีได้มากกว่า ถึงแม้จะมีการดูแล
อย่างดีแต่ก็ไม่สามารถไปเลียนแบบเหมือนกับตอนที่
เด็กอยู่ในท้องแม่ได้

สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด

เกิดขึ้นจาก ๒ ปัจจัยคือ ทั้งจากแม่และเด็ก
ปัจจัยจากแม่ ได้แก่

- อายุ โดยเฉพาะแม่ที่อายุมากกว่า ๓๕ ปีขึ้นไป หรืออาจเป็นคุณแม่วัยใสที่อายุน้อยกว่า ๑๘ ปีก็ถือเป็นความเสี่ยงได้เช่นกัน เนื่องมาจากการดูแลตัวเองที่ยังไม่ดีพอ
- โรคประจำตัวต่างๆ ถ้าคุณแม่มีโรคประจำตัวก็ถือว่าเป็นครรภ์เสี่ยง หรือเป็นโรคในระหว่างตั้งครรภ์ เช่น เป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์ เกิดความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์
- เคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดมาก่อน ครรภ์ต่อมาก็มีโอกาสคลอดก่อนกำหนดได้เช่นกัน
- มดลูกมีความผิดปกติ เช่น ปากมดลูกสั้น มีโอกาสทำให้เจ็บท้องคลอดก่อนกำหนดได้
- ต่อมไทรอยด์ผิดปกติในขณะตั้งครรภ์
- การติดเชื้อ ครรภ์ที่โตขึ้นมีโอกาสไปกดเบียดกระเพาะปัสสาวะ ส่งผลให้กระเพาะปัสสาวะอักเสบ กระตุ้นให้เจ็บท้องคลอดก่อนกำหนดได้

**อันตรายของการคลอดก่อนกำหนด
สัญญาณเตือนที่ควรไปโรงพยาบาล**

**องค์การบริการส่วนตำบลโพนงาม
ตำบลโพนงาม อำเภออากาศอำนวย
จังหวัดสกลนคร**

www.phongamsakon.go.th

E-mail ; phongamsakon@hotmail.com

FB ; อบต.โพนงาม

Tel ; 042-168-141